

تأثیر اجرای برنامه نماد در کاهش آسیب‌های اجتماعی دانش‌آموزان

نیره محمدی^۱، فرشید نجفی بابادی^۲

^۱کارشناسی حسابداری، دانشگاه آزاد فارس، چهارمحال بختیاری، ایران

^۲دانشجوی دکتری روانشناسی تربیتی، دانشگاه آزاد شهرکرد، چهارمحال و بختیاری ایران

چکیده

برنامه نماد (نظام مراقبت اجتماعی دانش‌آموزان) به عنوان یک راهکار جامع در کاهش آسیب‌های اجتماعی دانش‌آموزان در مدارس اجرا می‌شود. این پژوهش به بررسی تأثیر اجرای این برنامه در کاهش انواع آسیب‌های اجتماعی از جمله ترک تحصیل، خشونت، مصرف مواد مخدر، بزهکاری و مشکلات رفتاری در بین دانش‌آموزان می‌پردازد. پژوهش حاضر از نوع توصیفی - تحلیلی بوده و داده‌های آن با استفاده از روش پیمایشی از ۵۰۰ دانش‌آموز در ۵۰ مدرسه منتخب شهرستان کوهرنگ گردآوری شده است. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسش نامه استاندارد و مصاحبه با مشاوران و معلمان مدارس بوده که اعتبار و پایایی آن با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۷ تأیید شد. تحلیل داده‌ها از طریق آزمون متغیر مستقل، تحلیل واریانس با استفاده از نرم‌افزار و مدل رگرسیون چندگانه با استفاده از نرم افزا آنوا صورت گرفت. یافته‌ها نشان داد که اجرای برنامه نماد تأثیر معناداری در کاهش میزان ترک تحصیل (۳۵٪ کاهش) دارد. همچنین، مدل رگرسیون نشان داد که اجرای برنامه نماد ۴۵٪ از واریانس کاهش آسیب‌های اجتماعی را تبیین می‌کند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که اجرای برنامه نماد باعث افزایش آگاهی، مهارت‌های اجتماعی و حمایت‌های روانی - اجتماعی در میان دانش‌آموزان شده و می‌تواند به عنوان یک راهکار اثربخش در پیشگیری و کنترل آسیب‌های اجتماعی در محیط‌های آموزشی مورد توجه قرار گیرد. پیشنهاد می‌شود این برنامه به صورت گسترده‌تری در مدارس کشور اجرا شده و همراه با نظارت و ارزیابی مستمر، بهینه‌سازی گردد.

واژگان کلیدی: برنامه نماد، آسیب‌های اجتماعی، دانش‌آموزان، پیشگیری، مدارس

۱- مقدمه

در جوامع امروزی، آسیب‌های اجتماعی به‌عنوان یکی از چالش‌های مهم تربیتی و آموزشی مورد توجه پژوهشگران و سیاست‌گذاران قرار گرفته است. دانش‌آموزان به دلیل شرایط سنی، روحی و محیطی، بیش از سایر گروه‌ها در معرض این آسیب‌ها قرار دارند. عواملی همچون فقر اقتصادی، مشکلات خانوادگی، محیط‌های ناسالم اجتماعی و عدم آگاهی از مهارت‌های زندگی، منجر به افزایش رفتارهای پرخطر در بین دانش‌آموزان شده است. به همین دلیل، طراحی و اجرای برنامه‌های مداخله‌ای در نظام آموزشی به‌منظور پیشگیری و کنترل این آسیب‌ها امری ضروری تلقی می‌شود.

برنامه نمود (نظام مراقبت اجتماعی دانش‌آموزان) به‌عنوان یک راهکار جامع و بین‌بخشی، با همکاری وزارت آموزش و پرورش، بهداشت، نیروی انتظامی، سازمان بهزیستی و سایر نهادهای مسئول، در مدارس کشور اجرایی شده است. این برنامه باهدف شناسایی زودهنگام دانش‌آموزان در معرض آسیب، ارائه خدمات حمایتی و درمانی، آموزش مهارت‌های زندگی و توانمندسازی والدین و معلمان، به کاهش میزان آسیب‌های اجتماعی در بین دانش‌آموزان کمک می‌کند.

تحقیقات متعدد نشان داده است که اجرای برنامه‌های مداخله‌ای و پیشگیرانه، نظیر برنامه نمود، تأثیر قابل‌توجهی بر کاهش رفتارهای پرخطر و تقویت مهارت‌های اجتماعی در میان دانش‌آموزان دارد. نتایج برخی مطالعات داخلی و بین‌المللی نشان داده‌اند که دانش‌آموزانی که در این برنامه‌ها مشارکت داشته‌اند، از سطح بالاتری از خودکنترلی، عزت‌نفس و مهارت‌های مقابله‌ای برخوردار بوده‌اند. همچنین، شواهد تجربی حاکی از آن است که مدارس مجری این طرح‌ها، نسبت به سایر مدارس، با کاهش محسوس در موارد ترک تحصیل، خشونت، مصرف مواد و بزهکاری دانش‌آموزان مواجه بوده‌اند.

باتوجه به اهمیت این موضوع، پژوهش حاضر به بررسی میزان تأثیر اجرای برنامه نمود بر کاهش آسیب‌های اجتماعی در میان دانش‌آموزان می‌پردازد. هدف این پژوهش، ارائه شواهد تجربی و آماری برای سنجش میزان موفقیت این برنامه و پیشنهاد راهکارهایی برای بهبود و توسعه آن در نظام آموزشی کشور است.

۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش

۲-۱ مبانی نظری

آسیب‌های اجتماعی در میان دانش‌آموزان از دیدگاه‌های مختلفی مورد بررسی قرار گرفته است. نظریه یادگیری اجتماعی بندورا نشان می‌دهد که رفتارهای اجتماعی از طریق مشاهده و تعامل با محیط شکل می‌گیرد و مداخلات آموزشی می‌توانند نقش مهمی در تغییر رفتارهای پرخطر داشته باشند. همچنین، نظریه حمایت اجتماعی بر اهمیت نقش خانواده، مدرسه و نهادهای اجتماعی در کاهش آسیب‌های اجتماعی تأکید دارد. در کنار این، نظریه تاب‌آوری بیان می‌کند که توانمندسازی دانش‌آموزان و آموزش مهارت‌های مقابله‌ای می‌تواند موجب کاهش تأثیر عوامل مخرب محیطی گردد.

۲-۲ پیشینه پژوهش

مطالعات انجام‌شده در داخل و خارج از کشور نشان داده‌اند که برنامه‌های پیشگیرانه در مدارس می‌توانند تأثیر بسزایی در کاهش رفتارهای پرخطر داشته باشند. پژوهش احمدی و همکاران (۱۳۹۳) نشان داد که اجرای برنامه‌های آموزشی و مشاوره‌ای باعث کاهش میزان خشونت و رفتارهای پرخطر در میان دانش‌آموزان شده است. همچنین، مطالعه‌ای که توسط اسمیت و همکاران (۲۰۲۱) در ایالات متحده انجام شد، نشان داد که مداخلات آموزشی و اجتماعی در مدارس موجب افزایش مهارت‌های زندگی و کاهش مصرف مواد مخدر در میان دانش‌آموزان شده است.

نتایج تحقیقات داخلی و خارجی حاکی از آن است که برنامه نمود به‌عنوان یک برنامه پیشگیرانه چندوجهی، توانسته است در کاهش آسیب‌های اجتماعی نقش مؤثری ایفا کند. این برنامه با ارائه خدمات حمایتی، مداخلات روان‌شناختی و آموزش مهارت‌های اجتماعی، بستر مناسبی را برای کاهش رفتارهای پرخطر در میان دانش‌آموزان فراهم کرده است. همچنین، مطالعه‌ای که در سال ۱۴۰۰ در ایران انجام شد، نشان داد که مدارس مجری برنامه نمود شاهد کاهش ۴۰ درصدی در موارد گزارش‌شده از خشونت میان دانش‌آموزان بوده‌اند.

باتوجه به اهمیت این موضوع، در این پژوهش سعی شده است تأثیر اجرای برنامه نماد در مدارس ایران بررسی شده و راهکارهای مؤثری برای بهبود آن ارائه گردد.

۳- روش‌شناسی پژوهش

۳-۱ روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع توصیفی - تحلیلی و با روش پیمایشی انجام شده است. روش توصیفی برای بررسی وضعیت موجود و تحلیل اثرات اجرای برنامه نماد به کار رفته و روش پیمایشی برای جمع‌آوری داده‌ها از طریق ابزارهای استاندارد مورد استفاده قرار گرفته است.

۳-۲ جامعه آماری

جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان مدارس مجری برنامه نماد در پنج استان کشور است. انتخاب این جامعه آماری بر اساس تنوع جغرافیایی و فرهنگی صورت گرفته تا نتایج پژوهش قابلیت تعمیم بیشتری داشته باشد.

۳-۳ حجم نمونه و روش نمونه‌گیری

با استفاده از فرمول کوکران، حجم نمونه این پژوهش ۵۰۰ دانش‌آموز تعیین شد که از بین مدارس مجری برنامه نماد در پنج استان به صورت تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. این روش به دلیل گستردگی جامعه آماری و لزوم رعایت تنوع محیطی و اجتماعی، مناسب‌ترین شیوه نمونه‌گیری محسوب می‌شود.

۳-۴ ابزار گردآوری داده‌ها

برای گردآوری داده‌ها از دو ابزار پرسش‌نامه استاندارد و مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با مشاوران و معلمان مدارس استفاده شد. پرسش‌نامه شامل سؤالاتی در زمینه میزان آگاهی، مهارت‌های اجتماعی، تجربه‌های شخصی و نگرش دانش‌آموزان نسبت به آسیب‌های اجتماعی بود.

۳-۵ اعتبار و پایایی ابزار

به منظور سنجش پایایی پرسش‌نامه، از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که مقدار آن ۰,۸۷ به دست آمد، نشان‌دهنده قابلیت اطمینان بالای ابزار اندازه‌گیری است. برای بررسی اعتبار ابزار، از روش روایی محتوا استفاده شد که توسط گروهی از متخصصان حوزه روان‌شناسی و علوم تربیتی تأیید گردید.

۳-۶ روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. روش‌های آماری شامل آزمون t مستقل برای مقایسه میانگین‌ها، تحلیل واریانس (ANOVA) برای بررسی تفاوت‌های بین گروهی و مدل رگرسیون چندگانه برای تبیین میزان تأثیر اجرای برنامه نماد بر کاهش آسیب‌های اجتماعی به کار گرفته شدند. تحلیل داده‌ها بر اساس سطح معناداری ۰/۰۵ انجام شده و نتایج به صورت جداول و نمودارهای تحلیلی ارائه گردید.

۴. یافته‌های پژوهش

یافته‌های پژوهش بر اساس تجزیه و تحلیل داده‌ها در چند بخش ارائه شده است:

۴-۱ تأثیر برنامه نماد بر مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان

میانگین نمرات مهارت‌های اجتماعی در دانش‌آموزان تحت پوشش برنامه نماد به طور معناداری بالاتر از گروه کنترل بود.

جدول شماره ۱. تأثیر برنامه نماد بر مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان

سطح معناداری (p)	مقدار t	گروه کنترل (M±SD)	گروه آزمایش (M±SD)	مهارت‌های اجتماعی
<۰,۰۰۱	۶,۱۲	۳,۲±۰,۹	۴,۵±۰,۷	توانایی ارتباطی
<۰,۰۰۱	±۵,۷۸	۳,۰±۱,۰	۴,۳±۰,۸	مدیریت هیجانات

حل مسئله	۴,۱±۰,۹	۳,۳±۱,۱	۵,۲۳	<۰,۰۰۱
کار گروهی	۴,۴±۰,۷	۳,۱±۱,۰	۶,۰۲	<۰,۰۰۱

این نتایج نشان می دهد که مهارت های اجتماعی دانش آموزان تحت پوشش برنامه نماد به طور معناداری بهتر از گروه کنترل است. مقدار t بالا و سطح معناداری کمتر ۰.۰۰۱ این تأثیر را تایید می کند.

۴-۲ تأثیر برنامه نماد بر کاهش ترک تحصیل

میزان ترک تحصیل در مدارس مجری برنامه نماد در مقایسه با مدارس غیرمجرم ۳۵٪ کاهش نشان داد.

جدول شماره ۲. تأثیر برنامه نماد بر کاهش ترک تحصیل

مقدار t	گروه کنترل (%)	گروه آزمایش (%)	شاخص ترک تحصیل
۴,۹۸	٪۱۰	٪۳۵	کاهش ترک تحصیل

اجرای برنامه نماد توانسته است نرخ ترک تحصیل را در گروه آزمایش به میزان ۳۵٪ کاهش دهد، در حالی این میزان در گروه کنترل تنها ۱۰٪ بوده است. مقدار t نشان دهنده تأثیر معنادار ای برنامه است.

۴-۳ تأثیر برنامه نماد بر کاهش خشونت و رفتارهای پرخطر

نتایج تحلیل واریانس نشان داد که میزان خشونت و رفتارهای پرخطر در میان دانش آموزان تحت پوشش برنامه نماد کاهش معناداری داشته است.

جدول شماره ۳. تأثیر برنامه نماد بر کاهش خشونت و رفتارهای پرخطر

سطح معناداری (p)	مقدار F	گروه کنترل (M±SD)	گروه آزمایش (M±SD)	نوع رفتار پرخطر
<۰,۰۰۱	۷,۲۱	۳,۵±۰,۹	۲,۱±۰,۶	پرخاشگری کلامی
<۰,۰۰۱	۶,۸۹	۳,۸±۱,۰	۱,۸±۰,۱	درگیری فیزیکی
<۰,۰۰۱	۸,۱۲	۲,۹±۰,۸	۱,۲±۰,۵	استفاده از مواد

نتایج جدول نشان می دهد که میزان خشونت و رفتارهای پرخطر در دانش آموزانی که تحت پوشش برنامه نماد بوده اند به طور معناداری کمتر از دانش آموزان گروه کنترل است. مقدار F نشان دهنده تأثیر قوی این برنامه بر کاهش رفتارهای پرخطر است.

۴-۴ تحلیل رگرسیون چندگانه

مدل رگرسیون نشان داد که اجرای برنامه نماد ۴۵٪ از واریانس کاهش آسیب های اجتماعی را تبیین می کند.

جدول شماره ۴. تحلیل رگرسیون چندگانه

سطح معناداری (p)	مقدار t	بتا (β)	متغیر مستقل
<۰,۰۰۱	۸,۴۵	۰,۵۲	مهارت های اجتماعی
<۰,۰۰۱	-۶,۸۷	-۰,۴۱	کاهش خشونت
<۰,۰۰۱	-۵,۹۲	-۰,۳۵	ترک تحصیل

مدل رگرسیون چندگانه نشان می دهد که برنامه نماد تأثیر بسزایی در کاهش آسیب های اجتماعی دارد. متغیر مهارت های اجتماعی با ضریب بتای ۰.۵۲ بیشترین تأثیر را داشته است. همچنین کاهش خشونت و ترک تحصیل نیز به میزان معناداری تحت تأثیر اجرای این برنامه قرار گرفته است.

۵. بحث و نتیجه گیری

یافته های پژوهش حاضر نشان می دهد که اجرای برنامه نماد تأثیر چشمگیری در کاهش آسیب های اجتماعی دانش آموزان داشته است. نتایج تحلیل آماری حاکی از آن است که دانش آموزانی که تحت پوشش این برنامه قرار گرفته اند، از نظر میزان

ترک تحصیل، رفتارهای پرخطر و مشکلات روانی - اجتماعی در وضعیت مطلوب‌تری نسبت به گروه کنترل قرار دارند. همچنین، افزایش مهارت‌های اجتماعی و ارتقای سطح آگاهی در این دانش‌آموزان به‌عنوان پیامدهای مثبت اجرای برنامه نمود مشاهده شده است.

۵-۱ تحلیل نتایج پژوهش در مقایسه با تحقیقات پیشین

نتایج این پژوهش با یافته‌های تحقیقات مشابه همخوانی دارد. به‌عنوان مثال، پژوهش‌های انجام‌شده توسط احمدی (۱۳۹۹) و رضایی (۱۴۰۰) نشان داده‌اند که اجرای برنامه‌های پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی نظیر برنامه نمود، تأثیر مثبتی بر کاهش رفتارهای پرخطر دانش‌آموزان دارد. در مطالعه‌ای که توسط کریمی و همکاران (۱۳۹۸) انجام شد، مشخص گردید که افزایش حمایت‌های روانی - اجتماعی در محیط‌های آموزشی می‌تواند منجر به کاهش اضطراب، استرس و پرخاشگری در بین دانش‌آموزان گردد. نتایج پژوهش حاضر نیز این موضوع را تأیید می‌کند و بر اهمیت اجرای گسترده این برنامه در مدارس تأکید دارد.

۵-۲ تبیین یافته‌ها از منظر نظریه‌های روان‌شناسی و جامعه‌شناسی

نتایج این پژوهش را می‌توان با استفاده از نظریه‌های مختلف روان‌شناسی و جامعه‌شناسی تحلیل کرد. بر اساس نظریه یادگیری اجتماعی بندورا، افزایش تعاملات مثبت در محیط آموزشی و ارائه آموزش‌های صحیح در قالب برنامه‌هایی مانند نمود، می‌تواند الگوهای رفتاری مثبت را در دانش‌آموزان تقویت کند و از رفتارهای پرخطر بکاهد. همچنین، نظریه حمایت اجتماعی نشان می‌دهد که حمایت‌های روانی و اجتماعی از سوی معلمان، مشاوران والدین می‌تواند نقش بسزایی در کاهش استرس و آسیب‌های اجتماعی ایفا کند. یافته‌های این پژوهش نیز بر همین اساس نشان می‌دهد که برنامه نمود از طریق تقویت حمایت اجتماعی، تأثیر مثبتی در کاهش آسیب‌های اجتماعی داشته است.

۵-۳ محدودیت‌های پژوهش

باوجود اهمیت یافته‌های پژوهش، این مطالعه با محدودیت‌هایی نیز همراه بوده است. یکی از مهم‌ترین محدودیت‌ها، عدم دسترسی به تمام مدارس مجری برنامه نمود در سطح کشور بود که می‌تواند تعمیم‌پذیری نتایج را تا حدی محدود کند. همچنین، داده‌های این پژوهش بر اساس پرسش‌نامه و مصاحبه گردآوری شده‌اند که ممکن است تحت تأثیر سوگیری پاسخ‌دهندگان قرار گرفته باشد.

بنابراین، پیشنهاد می‌شود در مطالعات آینده از روش‌های تکمیلی مانند مشاهده مستقیم رفتار دانش‌آموزان و تحلیل داده‌های طولی برای ارزیابی تأثیرات بلندمدت این برنامه استفاده شود.

۵-۴ نتیجه‌گیری کلی

در مجموع، نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که اجرای برنامه نمود می‌تواند به‌عنوان یک راهکار اثربخش در پیشگیری و کاهش آسیب‌های اجتماعی دانش‌آموزان مورد استفاده قرار گیرد. این برنامه از طریق افزایش آگاهی، مهارت‌های اجتماعی و حمایت‌های روانی - اجتماعی توانسته است تأثیر مثبتی بر رفتار دانش‌آموزان داشته باشد. براین اساس، پیشنهاد می‌شود که سیاست‌گذاران و مدیران آموزشی برنامه نمود را به طور گسترده‌تری در سطح مدارس کشور اجرا کنند و با ایجاد زیرساخت‌های مناسب، اثربخشی آن را افزایش دهند.

۶- پیشنهادها پژوهش

بر اساس نتایج پژوهش، پیشنهادهای زیر برای بهبود و توسعه برنامه نمود و کاهش آسیب‌های اجتماعی دانش‌آموزان ارائه می‌شود:

- ۶-۱ گسترش اجرای برنامه نمود در سطح ملی: پیشنهاد می‌شود این برنامه در تمامی مدارس کشور، به‌ویژه در مناطق محروم و پرخطر، اجرا شود تا تأثیر آن در کاهش آسیب‌های اجتماعی فراگیرتر شود.
- ۶-۲ آموزش تخصصی معلمان و مشاوران: برای افزایش کارایی برنامه نمود، ضروری است که معلمان و مشاوران مدارس آموزش‌های تخصصی در زمینه شناسایی و مدیریت آسیب‌های اجتماعی ببینند.

- ۳-۶ افزایش همکاری میان نهادهای آموزشی و اجتماعی: ایجاد تعامل مؤثر بین مدارس، سازمان بهزیستی، نیروی انتظامی و مراکز مشاوره می‌تواند حمایت جامع‌تری از دانش‌آموزان در معرض خطر ارائه دهد.
- ۴-۶ استفاده از فناوری‌های نوین در اجرای برنامه: طراحی اپلیکیشن‌ها و پلتفرم‌های دیجیتال برای آگاهی‌بخشی به دانش‌آموزان والدین درباره آسیب‌های اجتماعی می‌تواند به اجرای بهتر برنامه کمک کند.
- ۵-۶ تقویت حمایت‌های روانی و اجتماعی برای دانش‌آموزان آسیب‌دیده: ارائه مشاوره‌های رایگان و ایجاد فضاهای حمایتی در مدارس برای دانش‌آموزانی که در معرض آسیب‌های اجتماعی قرار دارند، از جمله راهکارهای مؤثر در کاهش آسیب‌ها خواهد بود.
- ۶-۶ طراحی سیستم ارزیابی و بازبینی مستمر برنامه: اجرای برنامه نماد باید همراه با یک سیستم ارزیابی و نظارت مستمر باشد تا نقاط قوت و ضعف آن شناسایی شده و بر اساس بازخوردهای دریافتی، بهینه‌سازی شود.
- ۷-۶ برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای والدین: والدین نقش مهمی در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی فرزندان خود دارند. برگزاری جلسات آموزشی برای افزایش آگاهی خانواده‌ها درباره نحوه مدیریت رفتارهای پرخطر فرزندانشان پیشنهاد می‌شود.
- ۸-۶ حمایت‌های مالی و تجهیز مدارس به امکانات مناسب: تأمین بودجه کافی برای اجرای مؤثر برنامه نماد و فراهم کردن امکانات مناسب در مدارس، مانند اتاق‌های مشاوره، منابع آموزشی و ابزارهای کمک‌آموزشی، ضروری است.
- ۹-۶ انجام پژوهش‌های بیشتر درباره اثرات بلندمدت برنامه نماد: برای درک بهتر تأثیرات پایدار این برنامه، مطالعات طولی با بررسی تأثیر برنامه بر دانش‌آموزان در بازه‌های زمانی طولانی‌تر انجام شود.
- ۱۰-۶ حمایت از دانش‌آموزان دارای شرایط خاص: اجرای برنامه‌های ویژه برای حمایت از دانش‌آموزانی که دارای مشکلات خانوادگی، اقتصادی یا اجتماعی خاص هستند، می‌تواند به کاهش آسیب‌های اجتماعی در بین این گروه کمک کند.

منابع

۱. ابراهیمی، م.، و رضایی، ن. (۱۳۹۸). بررسی تأثیر برنامه‌های پیشگیری اجتماعی بر کاهش آسیب‌های رفتاری دانش‌آموزان. فصلنامه مطالعات اجتماعی، ۱۵(۳)، ۲۱-۳۶.
۲. احمدی، س. (۱۴۰۰). نقش مداخلات آموزشی و حمایتی در کاهش رفتارهای پرخطر نوجوانان. مجله روانشناسی تربیتی، ۱۲(۲)، ۱۰۱-۱۲۰.
۳. جعفری، ک.، و نصیری، م. (۱۳۹۹). تحلیل تأثیر برنامه نماد در کاهش بزهکاری دانش‌آموزان مقطع متوسطه. پژوهش‌های علوم تربیتی، ۲۴(۴)، ۵۷-۷۳.
۴. رضوانی، ف. (۱۳۹۷). بررسی اثربخشی برنامه‌های مشاوره‌ای در بهبود مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان. مجله آموزش و پرورش، ۱۹(۱)، ۴۵-۵۹.
۵. مرکز ملی مطالعات اجتماعی و فرهنگی (۱۴۰۰). راهنمای اجرای برنامه نماد در مدارس کشور. انتشارات وزارت آموزش و پرورش.
۶. حسینی، ع.، و ملکی، ر. (۱۳۹۸). نقش برنامه‌های حمایتی آموزش و پرورش در کاهش رفتارهای پرخطر دانش‌آموزان. فصلنامه علوم تربیتی و روانشناسی، ۱۶(۲)، ۵۵-۷۳.
۷. رحمانی، م.، و یوسفی، ن. (۱۴۰۰). بررسی تأثیر برنامه‌های پیشگیرانه بر کاهش خشونت در مدارس متوسطه. فصلنامه مطالعات جامعه‌شناسی، ۲۳(۴)، ۱۱۲-۱۳۰.
۸. زارعی، س.، و قنبری، ح. (۱۳۹۹). مداخلات روانشناختی در کاهش ترک تحصیل دانش‌آموزان مناطق محروم. مجله آموزش و توسعه، ۱۴(۱)، ۷۵-۹۲.
۹. کاظمی، ف.، و موسوی، ب. (۱۴۰۱). نقش حمایت‌های اجتماعی در کاهش اضطراب و مشکلات رفتاری دانش‌آموزان. فصلنامه روانشناسی مدرسه، ۲۷(۳)، ۳۴-۵۲.

۱۰. وزارت آموزش و پرورش (۱۴۰۰). گزارش عملکرد اجرای برنامه نمداد در مدارس کشور. تهران: مرکز پژوهش های آموزش و پرورش.

11. Benard, B.(2004). Resiliency: What We Have Learned. WestEd.
12. Catalano, R. F., Berglund, M. L., Ryan, J. A., Lonczak, H. S., & Hawkins, J. D.(2004). positive youth development in the United States: Research findings on evaluations of positive youth development programs. The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science, 591(1)98-124.
13. Durlak, J. A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D., & Schellinger, K. enhancing students' social and emotional learning: A meta-analysis of ۸۰۰ (2011). The impact interventions. . Child Development 82(1) 405-432. school-based universal
14. Masten, A. S.(2014). Ordinary Magic: Resilience in Development. Guilford Press.
15. World Health Organization (WHO).(2018). Preventing youth violence: An overview of the evidence. WHO Press.
16. Fergus, S., & Zimmerman, M. A. (2005). Adolescent resilience: A framework for understanding healthy development in the face of risk. Annual Review of Public Health, 26, 399-419.
17. Hawkins, J. D., Kosterman, R., Catalano, R. F., Hill, K. G., & Abbott, R. D. (2008) . Effects of social development intervention in childhood 15 years later. Archives of Pediatrics & Adolescent, 162 (12) ,1133-1141.
18. Jones, S. M., Barnes, S. P., Bailey, R., & Doolittle, E. J. (2017). Promoting social and emotional competencies in elementary school. The Future of Children, 27(1) 13-32.
19. Moffitt, T. E. (2018). Male antisocial behavior in adolescence and beyond. Nature Human Behaviour, 2(3) 177-186.
20. Shonkoff, J. P., & Garner, A. S. (2012). The lifelong effects of early childhood adversity and toxic stress. . Pediatrics, 129(1) , e232-246.

The Effect of Implementing the Namad Program on Reducing Social Harms of Students

Nayereh Mohammadi, Farshid Najafi Babadi

¹Bachelor of Accounting, Farsan Azad University, Chaharmahal Bakhtiari, Iran

²PhD Student in Educational Psychology, Shahrekord Azad University, Chaharmahal and Bakhtiari, Iran

Abstract

The Namad Program (Student Social Care System) is implemented as a comprehensive solution to reduce social harms of students in schools. This study examines the effect of implementing this program on reducing various types of social harms, including dropping out of school, violence, drug use, delinquency, and behavioral problems among students. The present study is of a descriptive-analytical type and its data was collected using a survey method from 500 students in 50 selected schools in Kohrang County. The data collection tool included a standard questionnaire and interviews with school counselors and teachers, whose validity and reliability were confirmed with a Cronbach's alpha coefficient of 87%. Data analysis was performed through independent variable test, analysis of variance using software and multiple regression model using ANOVA software. The findings showed that the implementation of the Symbol program has a significant effect on reducing the dropout rate (35% reduction). Also, the regression model showed that the implementation of the Symbol program explains 45% of the variance in reducing social harms. The results of the study show that the implementation of the Symbol program increases awareness, social skills and psychosocial support among students and can be considered as an effective solution in preventing and controlling social harms in educational environments. It is suggested that this program be implemented more widely in schools in the country and optimized with continuous monitoring and evaluation.

Keywords: Symbol program, social harms, students, prevention, schools
